

Första läsningen: **Jona 3:1-5, 10** (*Folket i Ninive upphörde med sin ondska*)

Här får vi profetens Jonas bok minus 90 procent, nämligen hela dramat kring hans vägran att följa Herrens kallelse: hans flykt från Gud, fallet ner i djupet och i valfiskens buk, där han ber en gripande bön om hjälp och sedan spys upp på land, hans bitterhet trots att han genomfört historiens mest framgångsrika straffpredikan, och slutligen den läxa han får om Guds barmhärtighet mot de omänskliga assyrierna. Det är ”den lyckade sidan” av Jona vi får i dag. Trots allt följde han ju sin kallelse. Liksom med apostlarna ledde den till en oerhörd människofångst (jfr Luk 5:1-11; Joh 21:1-11).

Andra läsningen: **1 Kor 7:29-31** (*Den värld som nu är går mot sitt slut*)

Vi nordbor har levt länge med föreställningen om en kristen samhällsordning. Paulus lärjungar kunde inte tänka så. Gudsriket har anlant med Jesus och ska snart störta omkull varje jordiskt rike. Ska vi få barn? Hinner de växa upp? Är det lönt att bygga hus? Också Paulus darrar av förväntan om Kristi återkomst. Vi kristna lever *alltid* i advent. *Älska inte världen* (1 Joh 2:15), dvs. bygg inte ditt hopp bara på den.

Evangelium: **Mark 1:14-20** (*Omvänd er och tro på budskapet*)

Söndagarna ”under året” tar oss i år med på en lång vandring bland pärlorna i **Markus** evangelium.

Vi är här i evangeliets gryning – apostlarna mindes kyrkans vår, den allra första tiden. Vad skulle man satsa på – fortsatt bärga rikedomarna ur havet med sina fiskenät, eller rädda *drunknande människor*, dem som Jesu tal om ”människofiskare” väl syftade på? Gudsfolket hade vänt sig från Guds kallelse liksom en gång profeten Jona. Skulle man bli som valfiscen som räddade hans liv i havet och fick honom upp på land där han kunde lyda Herrens befallningar (Jon 2:11; jfr Jer 16:16)? Har *Guds sanna Israel* en framtid? Börjar den nu? Det kunde man tro på när man såg Jesu blick.

Att leva är att riskera något: vi ser de radikala unga männen beslutsamt slänga arbetsredskapen ifrån sig liksom Elias lärjunge *Elisha* gjorde då profeten kallade honom: han lät slakta sina fina dragdjur, *med oket som bränsle tillagade han köttet och gav det åt folket att äta. Sedan bröt han upp och följde Elia* (1 Kung 19:21). Vad Elishas far ansåg om denna skadegörelse vet vi inte. Apostlarnas far i båten i v. 20 kommer inte heller till tals – vi kan föreställa oss hans upprördhet. Markus lägger snabbt denna detalj bakom sig. Ifall sebedaiosbröderna sedan skrev hem för att förklara sig, så lät det väl så här: ”Här är något som är viktigt för *hela folket*, någon som är *förmer än Jona*. Vi måste rädda Israel” (jfr Luk 2:10; Matt 12:41).

MÅNDAGEN I TREDJE VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Sam 5:1-7, 10** (*Du skall vara en herde för mitt folk Israel*)

Tills detta hände var David kung i Juda, med säte i Hebron. Nu, då hans motståndare är borta, söker även de nordliga stammarna hans ledning. De har i grunden inget val. Gud ordnar sitt folk som ett ärftligt kungarrike, ett experiment som skulle pågå i 500 år. Jerusalem – strategiskt väl placerat mellan de sydliga och nordliga stammarna – tas ifrån jevuseerna (ett folk som vi i övrigt inte vet något om). Staden blir residens, Davids personliga egendom, "Davids stad" (v.7). Dess symbolkraft är ojämeförlig – i Bibeln, nu och för evigt (jfr Upp 21:10). David avbildar Kristus: Må Gud förena vår splittrade kristenhet så att vi blir *en hjord* under *en herde* (jfr Joh 10:16; Hes 37:24)!

Evangelium: **Mark 3:22-30** (*Hur kan Satan driva ut Satan?*)

Dagens händelse är brutal. Bibelspecialisterna i Jerusalem har diskuterat fallet Jesus och dragit sin slutsats. De har nu rest hit till Galileen, inte för att träffa Jesus utan för att kungöra att Jesu mirakel med säkerhet är svartkonst. "Beelzebul" (dävulen) betyder ungefär "flugornas herre" (dvs. "bajs-guden"). Pressen på Jesus är extrem. På Jesu initiativ kommer det här mötet till stånd (förmodligen har många lärjungar bett honom att agera). Jesus vill tala förnuft med de skriftlärdade: demonbesatthet är ju Satans verk. Om Jesus nu verkligen skulle agera i Satans tjänst skulle han väl inte förstöra Satans verk genom att nu jaga bort demonerna? Det faktum att Jesus faktiskt river ner vad Satan har byggt upp bevisar att Jesus agerar **mot** Satans intressen och är starkare än han. Att kalla detta goda för något ont är *hädelse*, en kränkning av Gud. Om man utmålar Guds godhet såsom något djävulskt, då kan man givetvis ALDRIG förlåtas. Man är då som sjuka som syr ihop munnen för att de inbillar sig att medicinen är gift. Detta är "synden mot den helige Ande". Människan är i stånd till att ge Gud ett envist och evigt NEJ. Mot det kämpar Guds JA förgäves.

Så länge vi lever kan *allt* förlåtas, också synder mot den helige Ande. Man kan ångra sig och bikta. Jesus talar inte om motståndarnas eviga dom utan om *den position de just nu intar*. Utifrån den attityden finns ingen frälsning. Jesus vill att de **lämnar den positionen** nu, genast. Därför är de inkallade till detta möte.

Talrika är de som hatar mig utan skäl (Ps 38:20).

TISDAGEN I TREDJE VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Sam 6:12b-15, 17-19** (*David och hela Israel hämtade Herrens ark under jubel*)

Vi katoliker bär under sång och glädje *det Allraheligaste* – Kristi kropp – i procession på våra gator under **Kristi kropps och blods högtid**. Barn strör rosenblad på vägen framför

Herren. Sedan ställer vi tillbaka det i kyrkans *tabernakel*, den kristna versionen av tälthelgedomen under Israels ökenvandring (2 Mos 33:7-11; jfr Hebr 8:2). Det är inte svårt för oss att leva oss in i Davids jubel i scenen från dagens läsning. Herren bor verkligen hos oss! David klär sig som en ministrant eller präst (v. 14). Offerhandling och välsignelse följer – som i vår liturgi. Festen för Gud är också alltid en fest för människor: David bjuder hela folket på läckerheter (v. 19).

Evangelium: **Mark 3:31-35** (*Den som gör Guds vilja är min bror och syster och mor*)

Så mycket vi *inte* får veta här om Jesu närmaste familj – och det trots att Maria och ”Jesu bröder” nämns hela fem gånger! Var är Josef – hur har det gått med honom? Dog han? När? Hur? Vad vill Maria tala med sin son om – eller har hon tvingats komma med för att lägga ytterligare press på Jesus att upphöra med sin verksamhet?

Vad betyder uttrycket Jesu ”bröder”? I Bibelns värld kallades ju alla sorters släktingar för ”bröder och systrar” (så än i dag i Mellanösterns kulturer). I Bibeln kallas dock aldrig någon annan än Jesus för Marias ”barn” (förutom bildligt i Joh 19:26 och Upp 12:17). Katolska kyrkan lär att Maria inte fick fler barn än Jesus, hon förblev jungfru för alltid, helt hängiven åt Gud (*Katolska kyrkans katekes*, nr 510). Är ”bröderna” barn av Josef i tidigare äktenskap eller, mer sannolikt, kusiner? (kyrkofadern Hegesippus kallar redan på 100-talet Jesu ”broder” Simon för hans kusin). Troligen är den Jakob som kallas för ”Herrens broder” i Matt 13:55 identisk med Jakob ”den yngre” i Mark 15:40, som är son till ”den andra Maria” (jfr Matt 27:56), dvs. en syster till Jesu moder (Joh 19:25) – uppgiften bekräftas av den helige Hieronymus.

Vi behöver dock inte få svar på alla frågor för att kunna ta till oss den här berättelsens poäng: **Kyrkans gemenskap är nu allt för Jesus.** Vi räknas till hans familj, om vi gör Guds vilja. Främst av alla gjorde **Maria** det. Hon sa JA av hela sitt hjärta (Luk 1:38). Hon är föredöme och moder för resten av ”familjen” där vi alla är bröder och systrar.

Jag skall bo och vandra mitt ibland dem (2 Kor 6:16; jfr 3 Mos 26:12; Hes 37:27).

ONSDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 7:4-17** (*Ditt hus och ditt kungadöme skall bestå till evig tid*)

Guds löfte till David i v. 12-16 ekar förunderligt fräscht i ängelns ord till Maria vid bebådelsen (Luk 1:32-33). För alltid skulle *Davids ättling Jesus* härska. Gud höll så det löfte han gav David, trots att Davids släkt såsom politisk dynasti gick under på 500-talet f. Kr. pga. synd och gudlöshet (= straffen i v. 14). Gud leder sitt folk och vänder ont till gott! Paulus jublar i Rom 11:33: *Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar.*

Evangelium: **Mark 4:1-20** (*En man gick ut för att så*)

Den centrala liknelsen i Markus bok är försedd med Jesu egen tolkning – läsaren ska inte tillhöra de folkmassor som hör med sina öron *utan att förstå* (v. 12; jfr Jes 6:9)! Markus vill säga: ”de tolv” (v. 10), kyrkans ämbetsbärare, förstår tron. Lyssna till dem.

I varje mässa strös det ut sädeskorn av Guds ord. Några av de närvarande hör fel pga. fördomar eller förvirring (det är ganska vanligt att människor hör något annat än vad prästen säger). Djävulsfågeln *tar bort ordet som har såtts i dem* (v. 15). Sedan har vi dem som vill behaga både Gud och världen. Vissa gillar budskapet och vill bättra sina liv, men väl hemma igen vågar de inget av hänsyn till vad andra ska tycka – de är som de steniga ställena. De som kvävs av tistlar är de som aldrig gallrar bland sina vanor eller vänner. De invaderas av mycket som leder till synd. Bibeln samlar damm på deras bokhylla – tusen andra saker pockar på uppmärksamhet. Dessa tre sorters människor tar det inte så noga med djävulen och synden. ”Vi tror bara på kärleksbudskapet”, säger de. Men i grunden styrs de av rädsla.

De **mottagliga** kristna (fjärde gruppen) kommer till mässan för att **ta emot**. De har förberett sig med bön. De har med sig frågor och söker svar. Är det något som de inte förstår frågar de efteråt. När de lämnar mässan betraktar de sig själva som förvandlade. De vet att något stort har hänt. De tackar Gud för vad de hört och för eukaristin. Mässan fortsätter genom dem – väl hemma växer allt de tagit emot med äventyrlig kraft. Det spirar och bildar knoppar. De *bär frukt* (v.20).

Tala, Herre, din tjänare hör (1 Sam 3:9).

TORSDAGEN 25 januari:

DEN HELIGE APOSTELN PAULUS OMVÄNDELSE, fest

När det blir klart för oss att *Gud är verklig*, så blir nästa fråga hur vi står inför honom. Vi skäms för våra synder. Men Gud kan och vill förvandla oss, trots vår synd, till rena helgon. Så gjorde Gud med Saulus, också kallad Paulus, den mest inbitne, fruktade och effektive förföljaren av urkyrkan. Den uppståndne Jesus omvände honom genom ett bländande ljus från ovan, den händelse vi hör om i dagens första läsning och som faktiskt berättas hela fyra gånger i Nya Testamentet (Gal 1:15-17, Apg 9:1-9, 22:6-11 samt 26:12-18). Jesus gjorde kyrkohataren till chefstänkare för sin lilla flock: 13 brev i Nya Testamentet går tillbaka till honom och ingår alltså i *Guds ord*. Paulus – av alla! – blev den som fick urkyrkan att öppna upp för icke-judar. Därmed kunde även våra folk bli medlemmar. Vi var en gång *Guds fiender*, som Paulus skriver (Rom 5:10), vi var hedningar, oförsonade med Gud, skrämmande som de ormar apostlarna skulle konfrontera enligt Jesu ord i dagens evangelium (Mark 16:18). Men kyrkans andliga makt besegrade vårt gift, vi blev kristna genom dopet och tron (Mark 16:16). Den helige kyrkofadern *Cyprianus* skrev att ormar och skorpioner är farliga på land men om de

kastas i vatten kan de inte göra något. Han menade *dopets vatten* som får oss – som en gång Paulus – att verkligen bli Guds barn.

Festen idag, PAULUS OMVÄNDELSE, visar att den värste kan bli den bäste. Varför skulle det inte också gälla för var och en av oss? Vi kanske inte alla är Paulustyper som får plötsliga omvändelseupplevelser, men bara det faktum att vi tror på Jesus är bevis nog på att han lever i våra hjärtan. Skäl nog att tacka Gud i dag för det – t. ex. med den kända, gamla gospelsången:

*Amazing Grace, how sweet the sound,
that saved a wretch like me.
I once was lost but now am found,
was blind, but now I see.*

*Oändlig nåd mig Herren gav
och än i dag mig ger.
Jag kommit hem, jag vilsen var,
var blind, men nu jag ser. (Cecilia 422:1).*

Särskilda läsningar denna dag: Apg 22:3-16 eller Apg 9:1-22 och Mark 16:15-18

FREDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 11:1-4a, 5-10a, 13-17** (*Du har föraktat mig och tagit hetiten Urias maka till hustru*)

David, den Gudstrogne, den utvalde, Guds favorit – här avslöjad som vidrig smygtittare, äktenskapsbrytare och lömsk mördare! Med tanke på de senaste dagarnas härliga läsningar är det närmast olidligt pinsamt. Bibeln är skoningslös i sin ärlighet: kungen som lät sina män riskera livet för honom på slagfältet (v. 1) förgrep sig på en av deras kvinnor. Det eskalerade snabbt till maktmissbruk, lögn och mord. Batseba kunde inte annat än lyda – reducerad till objekt för begär, som kvinnor i vår tids pornografi och många andra sammanhang. Men David respekterade *en* gräns: aldrig kom han på tanken att dölja brottet genom att släcka det försvarslösa, ofödda barnets liv!

Evangelium: **Mark 4:26-34** (*Såden gror och växer, man vet inte hur*)

Det finns stor skillnad mellan liknelserna hos Jesus – som oftast utspelas i galileisk lantlig miljö – och Paulus liknelser som gärna inspirerades av storstadens värld (t. ex. idrottsarenorna). De två dominerande personligheterna i Nya testamentet målar upp samma sak, på var sitt sätt. Glädje och jubel dånade från idrottsarenorna när någon hade vunnit. Glädje och jubel ljöd också överallt på landet när *skördetiden* var inne (v. 29).

Alla i släkten, små och stora, hjälptes åt att samla Guds goda gåvor, den överflödande rikedom, i ladorna. Man festade, tackade, dansade.

Vi dras nu med kyla och mörker. Dagens läsning leder våra tankar fyra-fem månader framåt då vi ska sjunga ”I denna ljuva sommartid” och fyllas av *förundran* inför Guds skapelses underbara håvor. Så växer även Gudsriket kring oss av sig självt, vill Jesus säga, och vi behöver inte veta hur (v. 27). Vilka tröstande ord för alla som sliter ont i kyrkans tjänst och inte ser resultat! Vad märkligt att Lukas och Matteus inte har den uppmuntrande (och humoristiska) detaljen som Markus ger oss om bonden som bara behöver sova och vänta (var den för ”passiv” för dem?). Jesus vill därmed säga att *Gud gör jobbet*. Så tveka inte: börja gräva någonstans, kasta ut Guds frön, han ger växten.

Förslag till fredagsoffer: Be en stund om välgång för småjordbrukare i hela världen.

LÖRDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 12:1-7a, 10-17** (*Jag har syndat mot Herren*)

Domen är stenhård – den visar Guds fullständiga medkänsla med Urias och Batseba och Guds rättfärdiga vrede över det som David utsatt dem för. *Synden föder död* (jfr Jak 1:15): Gud valde att ta tillbaka det barn som föddes. Det var fruktansvärt och obegripligt, men Gud vet vad han gör ... Observera att Gud förlåter David i v.13 men ändå straffar honom. Det illustrerar vad vi katoliker lär: syndaförlåtelse utesluter inte att synden måste sonas: genom *botgöring* – i Davids fall genom accepterandet av oundviklig förlust – sonar vi (vinner avlat). Annars lider vi efter döden i skärselden (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1471-1479; 1030-1032). Alla som igår läste kyrkans liturgiska morgonbön *laudes* bad kung Davids ånger över sin synd. Den psalm som David skrev då i sin förkrosselse (Ps 51) är ett fast inslag i fredagens psalmodi.

Evangelium: **Mark 4:35-41** (*Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder honom*)

Vilket drama! Markus känner till detaljer som att det skedde på kvällen, att andra båtar följde med (jfr skeppen i Ps 107:23), att Jesus sov i aktern på en dyna, att det rörde sig om en *virvelvind* (lite som en cyklon, d.v.s. nerifrån och upp, Bibel 2000 översätter med ”häftig vind” – plötsliga vindkast uppkommer inte sällan på denna sjö), vidare att Jesus använde en maktfull befallning, som när han drev ut demonen i Mark 1:25 (det ska väl förstås så att Jesus betvingar demonen som ytterst orsakat vinden).

Vinden är en bra bild av den osäkerhet, ja rädsla som lärjungarna måste ha börjat känna inför Jesus. Är han en profet? Titta hur han ligger och sover i båten liksom en gång profeten Jona som flydde från Gud (Jon 1:5)! Men Jona gick under i vågorna, Jesus tar kommandot över sjön. Vem är han då? Svaret ges *e silentio* genom Jesu handling: endast GUD kan rädda från storm och härska över havet (Ps 74:13; 89:10; 107:29). Psykologiskt

talar dramat på sjön om vårt behov av TRO (v. 40). När vi är mentalt därute där kaoset vill svälja oss ska vi behålla samma lugn som Jesus, beslutsamt konfrontera uppgiften (stormen) och fokusera på att lyckas (ro i land).

De gladdes när det blev lugnt, han lät dem nå hamnen de ville till (Ps 107:30).